

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt LVIII. Nullum tam profundum esse peccatorem, qui veniam à Deo non poßit consequi; quantaq[ue] st vis Crucis, contra dæmones, & tentationes carnis vel desperationis, etiam in extremo agone ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

altare se in oratione prostrauisset, hac inter se reuoluit dicens: O si scirem, quod adhuc perseneraturus essem! statimq; audinit intus diuinum responsum: Quid, si hoc scires, quid facere velles? Fac nunc, quod tunc facere velles, & bene securus eris. Moxq; consolatus & confortatus diuina se commisit voluntati; & cessauit anxia fluctuatio; noluitq; curiosè inuestigare, ut sciret, qua sibi essent futura; sed magis studuit inquirere, qua esset voluntas Dei beneplacens, & perfecta ad omne opus bonum inchoandum, & perficiendum. Plura de tentationum causis afferri possunt, sed ea jam sunt ab alijs disputata. Quo in genere argumenti pia eruditione versantur D. Athanasius, Pyamon apud Cassianum, Theodorus Studita, Hesychius, Cyrillus Alexandrinus, Auctor tractatus de rectitudine Catholicae conuersationis, Gulielmus Parisiensis de tent. & resist. c. 1. & alij complures, qui tentationes Deo esse gloriosas demonstrant, siue vincant, siue vincantur, nam aut iustitiam eius, aut misericordiam ac benignitatem manifestant: vt proinde cum Clemente Romano dicere possim: Quid agitis, o homines? blasphematis? &c. Desinite, quaso, ab huiusmodi blasphemijs, & qui sit Deo dignus honor, intelligite.

CAPVT LVIII.

Nullum tam profundum esse peccatorem, qui veniam à Deo non possit consequi; quantaq; sit vis Crucis, contra damones & tentationes carnis, vel desperationis, etiam in extremo agone, usurpanda?

Inter itinerum pericula est illud non minimum, quod se se obijciant paludes, & fossæ, quibus sæpe & homines, & equi merguntur atque hauriuntur, in quas quod quis profundius subsidit, diffi-iliùs se se extricat, aut emergit; quò vehementius eluctatur, lassatur magis, & multi se se non expedirent, nisi aliorum ope extraherentur. Ita contingit peccatoribus, quod & sibi testatur Dauid accidisse, cuius est illa querela; immò oratio: Saluum me fac Deus; quoniam intrauerunt aqua usque ad animam meam. Infixus sum in limo profundi: & non est substantia. Veni in altitudinem maris: & tempestas demersit me.

de Imitat.
Christi, c. 15.

S. Athanas.
orat. 1. cont.
Arian.
Cassian Col.
lat. 18. c. 13.
Theod. Stud.
serm. 59. & 118.
Hesych. l. 2. in
Leuit. cap. 7.
Cyrill hom.
Ephesi habi-
ta. Auctor.
tract. apud
S. August.
lib. 9. tract.
20. Clem.
Rom lib. 5.
Recognit.

I,

Psal. 68. 3.

Psal. 129. 1.

Ion. 2. 1.

Psal. 144. 9.

II.
Sur. 26. Se.
ptemb. Vide
Card. Baro-
nium in Mar-
tyrologio die
26. Septemb.

me. Et alio loco: *De profundis clamaui ad te, Domine. Quin & Ionas non è mari dumtaxat, sed etiam è ventre ceti clamauit. Es erat Ionas in ventre piscis, tribus diebus, & tribus noctibus. Et orauit Ionas ad Dominum Deum suum de ventre piscis. Hic Propheta figura fuit grauium peccatorum, homines in profundum deprimentium. Verum est, quò diutiùs, & altiùs in luto hæremus, eò difficiliùs eluctamur, & Impius, cùm in profundum uenerit peccatorum, contemnit. Audiuntur sanè plurimi, & sunt plurimi, qui ita in sordibus auaritiæ, luxuriæ, & maximè magiæ, inherent profundè, vt inde numquam emergant. At habent inobedientes in Iona, adulteri in Dauidè exemplum; afferam etiam exemplum magi ad Deum conuersi, in quo apparet, neque ipsis ueneficis locum pœnitentiæ negari, neque de his quoque desperandum esse. Vnde & ceteri peccatores in spem erigentur, Si enim peccatores omnium atrocissimi & desperatissimi considerantur veniam consecuti, quis non audeat confugere ad Deum tam misericordem, cuius *miserationes super omnia opera eius?* & potentia tanta, vt nemo tam profundè hæreat in luto, quem non possit educere, sicut Ionam è ceto? Sæpe enim aliqùe etiam ex ipsis Tartarei draconis faucibus extrahit: sæpe iam animam agentem, neque tantùm de hac, sed etiam de æterna uita desperantem, immisso diuinæ lucis radio conuertit.*

Cuius rei luculenta historia recensetur à Græcis in Menologio 2. Octobr. à Latinis 26. Septembr. Vertit eam ex Metaphraste in Latinum sermonem Lipoman. tom. 6. Surius tom. 5. Complexus est eam carmine Aldelmus; quam etiam soluta oratione retulit in lib. de Virginit. facitque eius mentionem uenerabilis Beda. Historia autem hæc est. Tempore Diocletiani Imperatoris (non Decij, vt uult Metaphrastes) fuit Antiochiæ Virgo quædam Iustina dicta, Edesio & Cledonia parètib. Ethnicis orta, quæ, audito Praylio diacono Antiocheno, ad Christum conuersa, primò matrem, postea per hanc & patrem ad fidem adduxit. Vt ergo plerumque diabolus graues recens conuersis struit insidias, ita & hic artes suas explicuit. Ibat Iustina quotidie ad templum, & transibat ibi, ubi, Aglaidas quidam scholasticus, patricij generis, & magnarum opum iuuenis habitabat. Is, more eorum,

eorum, qui se studijs litterarum alere non volentes otio dedunt, totas sæpe horas, quibus in libros incumbere debuisset, jacuit in fenestris, & curiosè obseruauit transeuntes. Cùm ergo vidisset Virginem illam in ædes sacras tendentem; & vidisset frequenter, eius venustate, tamquam Cupidinis telo faucius, cœpit ardere, ac dicere: *Vt vidi! ut perij!* Hic jam mihi perpendite morem eorum, qui duobus dominis volunt seruire, desiderantes non peccare, neq; cælum perdere, & tamen simul voluptati non renuntiare. Intellexit enim Aglaidas (nomen hoc à pulchritudine nactus) quorsum hæc scintilla, aut flamma potiùs, tenderet; nempe ad infamiam suam & familiæ, ad interitum certum animæ. Igitur vt flammam nascentem opprimeret, tam acrem & insidiosam, sæpe scrupulum animi sensit, sæpe illi incidit, graua ex inhonestis & intempestiuis amoribus damna existere. Verùm otij tædio non cessauit transeuntem puellam lasciuis oculis venari de fenestra, & velut ex equestribus contemplari. Rarò ignis suum tenorem seruat, aut crescit, aut extinguitur, si materia caret. Quare neque hæc flamma, cùm ei non deesset materia, potuit domi cohiberi. Erupit primùm per fenestras, postea etiam emicuit per januas. Itaque virgine illâ ad diuinum cultum veniente, prodijt & ipse, & velut casu in via occurrens, omni honore exhibito, quàm bellissimè eam salutauit, & nescio quâ colloquendi necessitate excogitatâ, illi comitem se addidit, & obsequiarum nihil omittens, cœpit eam verbis aulicis, quàm vrbanius delinire. Et quia cognitissimùm illi erat, huic sexui gratissimùm esse, si de formæ præstantia laudetur, extulit identidem illius pulchritudinem, & prætulit eam omnibus formis ceterarum feminarum; ob quam & illam beatam vocabat, & illum, qui eâ frui posset. Quid multis vtar? amor & tumor cæcos facit, & insanos. Enimuerò amor carnis tollit è medio amorem Numinis. Hinc omnia trahit, etiam ipsa diuina officia, ad corporis voluptatem; & ipso templo vtitur, tamquam lupanari. Itaq; iusta in templum se conferebat, vt DEVM coleret; Aglaidas, vt libidini seruiret oculorum, quâ semper magis & magis accensa, audacior factus, semper plura tentauit. Vnde non verbis dumtaxat, sed alijs quoque nutibus & signis,

K k k k

icis

jocis etiam, & manuum licentiâ, desiderij sui impudentiam prodebat; neminem veritus, quasi se certo consilio Veneris mystam profiteretur, & virginis prœcum; non iam per insidias, sed aperto Marte prædæ inhiantem. Non sine causa feminis natura maiorem verecundiam, quàm viris, ingeneravit, ea enim illis pro scuto est, contra impudentem petulantiam adolescentum. Sed pietas, & religio, & Dei dilectio longè adhuc maius est præsidium castitatis. Quamobrem Iustinæ omnes illæ juvenis ceremoniæ meræ nugæ & probra videbantur, digna quæ quæ pudicæ aures & oculi execrarentur. Contra quæ se jeunijs & orationibus innocens virgo muniuit, egregiè docens eas, quæ ne vnico quidem suspirio rogant Deum pro pudicitia conseruatione, aut quibus armis iste hostis sit repellendus. Qui ergo eam, per multas machinationes, non potuit in turpia præcipitare, ad extremum in matrimonium postulauit. *Iustina autem, qua se soli Christo professa fuerat fore Sponsam, alios constanter dedignabatur, dicens: Sufficit Sponsus, qui mihi seruat virginitatem, & custodit puram ab omni inquinamento.* Amor negata vehementiùs desiderat. Quare Aglaidas quoque repulsam passus, omnem mouit lapidem, vt Iustinâ potiretur. Collecta igitur haud exigua proteruorum manu, vi illam voluit rapere. Sed qui clamantem virginem audierant, vim vi repulerunt. Et socij quidem diffugerunt, Aglaidas autem mori maleas, quàm ab ea diuelli, tamquam saxum stetit, contumelijs, sputis, pugnis à virgine impletus. O stulti amatores, quò non deijcit vos libido? qui alioqui purpurati inceditis; qui auro & gemmis splendentes, alios despicitis; qui omnes premere, omnibus imperare vultis, scitis quò vos demittatis? Imago docet notissima illa Trossuli amatoris, ferulam puellæ suæ subeuntis; supplicique gestu genua humi ponentis, & manus ad cælum subleuantis, veniamque precantis ab amata. Quod si fortasse Poëticum esse putatis, maiora illa reuocate in memoriam, eorum, qui è calceis puellarum biberunt, qui, quod canes non facerent, sputa ab illis in terram projecta proni linxerunt, dignum labris nectar; & alia, quæ auditu, ne dum factu fœda sunt. Sed nihil fœdum est subantibus Epicuri de grege porcis. Hæc omnia pertulit etiam Aglaidas, & ludi videbantur, *Vnum erat*

vel morte grauius, Iustinam non assequi. Hinc tristitia, hinc mœror,
 hinc incrementum amoris semper magis ac magis insanientis.
 Quid non potest aut dolor, aut amor? quòd si vterque & dolor
 & amor conspiret, quæ non consilia suggeruntur? Curritur ad
 lenones, quæruuntur philtrea, ipse Acheron mouetur, ipsi dæmo-
 nes adentur. Erat tunc Antiochiæ haud incelebris magus,
 Cyprianus nomine, eum adiit Aglaidas, factaque magna præ-
 mij promissione, spem concepit, se ope dæmonis virginem in-
 potestate habiturum. Et verò etiam Cyprianus, arte sua con-
 fessus, spem illi fecit certam. Arrepto igitur libro magicarum,
 incantationum & carminum, vnum è potentioribus spiritibus
 ex Orco euocauit, à quo sibi hoc negotium confici voluit, si
 quidem confici posset. Ille autem arroganter & superbè loquens,
 ut solebat: *Et quid est, inquit, quod à me, si velim, non facile fiat?*
Sape quidem totas labefeci ciuitates: saepe effeci, ut esset manus prompta
& velox ad patris fundendum sanguinem: fratribus & coniugibus
odium immisi implacabile: Multos, qui volebant esse virgines, prohi-
bui, &c. Alios, qui volebant renuntiare omnibus carnalibus & ijs,
quibus nos delectamur, & sectari virtutem, aliunde adoriens effeci, ut
curam abijcerent talium cogitationum, & rursus diligenter adhare-
rent ijs, quibus consueuerant. Attamen, quid, ut multa dicerem,
sum adductus? Res ipsa nunc indicabit, quàm sim ad ministrandum
longè utilissimus. Accipe hoc medicamentum (erat autem vas quod-
dam plenum) & eo asperge domum virginis, & nisi tibi omnia suc-
cesserint ex sententia sum ego de cetero despiciendus & inutilis, tuq;
nos extrema argue imbecillitatis. Hic discamus pugnare, immò
vincere tentationes. Virgo Iusta, postea Iustina dicta, ut solem
anteuerteret, manè hora tertia surgens ad precandum, incalefce-
scebat præter morem, & insultum sentiebat Stygij tentatoris.
 Quò autem magis crescebant flammæ Cypriæ, magis illa, ut aquã
 affunderet, in hunc modum augebat preces: *Memor fui nocte* Psal. 118. 36.
nominis tui, Domine, Laqueum parauerunt pedibus meis. Ego au- 34. 40. 36.
tem, cum mihi molesti essent, induebar cilicio. Et humiliavi in jeiu-
nio animam meam. Et deprecatio mea in sinum meum conuertetur.
In hoc cognoui, quia voluisti me, quia non gaudebit inimicus meus
super me. Gladius eorum intret in corda ipsorum, & arcus eorum

630 Cap. LVIII. Remedia contra tentationes, spes, & crux formata,
 confringatur. Tibi enim DEO viuenti toto animo & corde me ipsam
 dedicavi. His signum crucis adiecit, quoties cogitatio turpis
 eam subijt. Sic tunc pro cælo, inde pro orco pugnatum est. For-
 tius fuit cælum. Nam qui cruciari dignus est, crucem ferre non
 potuit. Pulsus ergo & victus dæmon Cypriano impotentiam,
 suam fateri coactus, causamque detegere adactus, dixit: *Vidi
 quoddam signum, quod valde horruï, & vires illius non sustinui.* Hoc
 hoste Acherontico superato, adjuratus alius fortior pari modo
 victus est. Quia ergo res ad Triarios redijt, adjuratus tertius,
 princeps priorum, qui illis multa, ob rem malè gestam, commi-
 natus, Cypriano omnia promisit admodum jactanter. Quid er-
 go fecit? Quod Ouidius scribit, fecisse Vertumnum, vt Nym-
 pham Pomonam seduceret. In mulieris speciem versus Protheus
 affedit puellæ, mentiens se à DEO missum, vt ab ea disceret eam-
 dem viuendi rationem tenere, amans virginitatis. O astutiam,
 hostis, à speciosis inijs, ad fines pessimos progredientis! Inter
 colloquendum de virginitate, ait: *Ceterum quamnam, propter
 eam, mercedem accipiam? volo ex te scire. Videtur enim mihi res
 magna, & periculosa, & qua multis opus habet certaminibus.* Cui
 illa, rem quidem esse multis certaminibus obnoxiam, sed si ad
 coronas aspiciatur, magnæ condemnari socordix eos, qui tale
 tantumque bonum negligunt, & diuina gratia aduti nolunt in
 pugnam descendere. Hæc vsus occasione tentator, quæsiuit:
 Quid Euz profuisset virginitas? vnde natus fuisset mundus?
 vnde nunc homines venirent, si omnes virgines vellent esse?
 Cùm hæc audisset Iustina, non id ei vsu venit, quod primæ pa-
 renti Euz, sed factò crucis signo, statim surrexit ad orandum
 DEVM, & hunc quoque hostem à se fugauit, victrix & trium-
 phatrix, optimaque pessimarum tentationum declinandarum
 demonstratrix. Siquidem ad crucis signum momento disparuit
 Vertumnus, & in fumum, iamò in ignem abiit. Redijt ad
 Cyprianum dæmon, aperta victi signa vultu præ se ferens. Cui
 Cyprianus: *Et tu, inquit, qui es tantus, à tali puella fuisti superatus?*
 Quo autem freta illa, aduersus vos, qui estis tam magni, tam magna
 potest facere? Tunc dæmon: *Signum, inquit, Crucis, ne, dum signu-
 rat, quidem videre omninò sustinemus, sed totis viribus nos prius in
 fugam*

Ouid. lib. 14.
 Metam. fab.
 8.

fugam conijcimus, quàm id perfectè figuretur. Et quid mirum, cum etiam canis oderit, fugiatque baculum, quo semel est percussus? Quis excusabitur, si dicat, se tentationi carnis resistere non potuisse? cum signo crucis id potuisset obtinere? Quàm id facile est, & quàm id pauci faciunt, quando tentantur? Qui tamen huic tam salutari remedio adhibendo assuescere omnino deberent, ut eo uti possent, quando in ultimo agone, cum morte & dæmone erit certandum. Sed non id nunc ago, quo modo pro castitate, aut in morte dumtaxat, sit certandum. Illud ostendo, nullum esse tam magnum peccatorem, qui non possit agere poenitentiam, si diuina velit gratia uti. Grauius error est, quo diabolus persuadet nonnullis, & præcipuè magis, actum esse; scelerum eos suorum veniam non posse ampliùs consequi, propter pactum secum semel inicum; propter DEVM, DEI Matrem, Diuosque abnegatos, propter Apostasiam à fide, propter hæresin, propter idololatrias, propter tot adulteria, rapinas, homicidia, parricidia, sodomias, sacrilegia, aliisque nefandissima crimina, quibus se se contaminauerunt. Sic quos spe deijcit, obdurat; ut cuncta negent, respuant confiteri, non poeniteat deliquisse. At falsa hæc est, exitiosa, & contra diuinæ misericordiæ immensitatem exitiosissima persuasio. Cyprianum produco, qui ubi illa, à dæmone veritatem dicere coacto, audiuit; ita secum tacitus cogitauit: *Si hæc potest Crucifixus, quanta sit amentia, eo relicto, illius sequi inimicos, qui sunt tam imbecilli, & tam facile terrentur?* Dixit hoc mente, & extemplo libros magicos comportatos ad Anthimum Episcopum flammis lustrandos, seque ipsum ei obrulit in ouem Christi, & Episcopo credere nolenti, eum sincerè & bona fide agere, omnia ordine narrauit. His persuasus Episcopus Cypriano benedixit, constantiamque propositi etiam atque etiam commendauit. Quem magna subiit poenitentia. Combustis libris necromanticis, simulachra deiecit, caput cinere asperxit, graues gemitus ac suspiria edidit, veris lachrymis peccata lauans, vanosque ostendens eos, qui dicunt eiusmodi homines flere non posse. Fluunt, & listuntur lachrymæ diuersis causis. Etsi enim signum sint poenitentia, tamen quidam consistentes vbertim flent, exiguo tacti dolore; & alij

Kkkk ;

multo

Vide Mart.
Delrium l. 6,
Disquis. c. 1,
scilicet 3.

multò magis contriti, nec vnã possunt lachrymulam effundere, vel quia tam duro sunt vultu, & sicco cerebro, vt plorare nesciant; vel quia nonnumquam ipsa doloris magnitudo lachrymas defecar, & planè tollit. Hinc illa:

Senec. in
Oedipo. v. 87.

*Pletuq; acerbo funera, & questu caront:
Quin ista tanti peruicax clades mali
Siccavit oculos, quodq; in extremis solet,
Periere lachryma.*

At Cypriano non perière, qui assiduè solus cum solo, qui est vbiq; lachrymans colloquebatur, tantòq; nunc ardentius Deum venerabatur, quantò ante dæmoni malo impensius seruietat. Ita tota nocte transacta, die altero è templo egredi noluit priùs, quàm esset baptizatus. Postea in doctrina religionis & pietate ita profecit, vt Episcopus Antiochenus (malè enim hunc cum illo CARTHAGINENSI Episcopo confundit Metaphrastes) crearetur, ac mirificè idola vndique extirparet, Christumq; predicaret, tandem illustrissimus quoque martyr effectus & in Diuorum numerum relatus est, cuius festum 26. Septembris, in Ecclesia, celebratur.

III.

Et celebratur idcirco, vt videant peccatores, etiam eos, qui in profundum venerunt, posse per diuinam gratiam emergere. Ad quod plurimum iuuat primò, scire impotentiam diaboli, & virtutem Christi crucifixi. Possent totum mundum euertere dæmones, si snerentur. Occiderent quotidie, & mille plagis plurimos afficerent, nisi prohiberentur. Si passer non cadit de tecto, neque capillus de capite nostro, sine Patris cælestis voluntate, quantò minùs tentator nos vel in morbos, vel in mortem, vel in peccata poterit conijcere, Deo obistente? Et quidem sexcenti quotidie casus audirentur, si non crux manè, ad exitum quemuis, ante cibum, & somnum facta, nos munisset. Si crux hoc potest, quid poterit Deus? Nemo igitur metuat, ne eum laceret diabolus, si velit ab eo recedere. Laceraret illum adhuc peccatorem, si Deus permitteret. Si ergo Deus tam bonus est, vt diabolo hanc potestatem non concedat in peccatorem, cur concederet in pœnitentem? & ad suam misericordiam recurrentem? 2. Iuuat scire, vera quidem esse illa, peccatorem, quò profun-
dius

diùs cecidit, eò difficiliùs surgere: sicut & qui in terram cecidit, citiùs surgit, quàm qui in puteum lapsus est. Est item magna vis longæ consuetudinis; adeò, vt dicatur: *Si mutare potest* Jerem. 13. 23. *Ethiops pellem suam, aut pardus varietates suas: & vos poteritis benefacere, cùm didiceritis malum. Et: Adolescens juxta viam suam, Prou. 22. 6. *etiam cùm senuerit, non recedet ab ea.* Vera sunt hæc, & idcirco *bonum est viro, cùm portauerit iugum ab adolescentia sua.* Nulli ta- Thren. 3. 27, *men desperandum est. Hæc est dextera Excelsi, quæ si ex Ethnicis Christianos; è seruis diaboli, seruos Dei; è magis Martyres fecit; potest etiam ex ebriosis sobrios, ex avaris liberales, ex impuris castos, ex superbis humiles, ex crudelibus misericordes, ex negligentib⁹ diligentes, ex filijs diaboli etiam in extremo vitæ termino, facere filios Dei. Nabuchodonosor rex Babylonis post Dan. 4. 34; *quantas impietates flagellatus, pœnitentiam egit, & mentem ac regnum recepit? Magdalena à quantis luxurijs ad quantam transijt sanitatem? Zachæus & Matthæus à telonio, à lucris iniustis, ad quantam venerunt salutem? Petrus fuit negator, Paulus persecutor, Dismas latrocinator: Cyprianus iste compendium erat peccatorum. Qui enim magum dicit, omnia dicit. Et tamen magus est factus pœnitens, justus, præco veritatis, Pastor animarum, Martyr Christi. Ad quam conuersionem illi occasionem dedit Aglaidæ insana libido, Iustina castitas, potentia Crucis, impotentia dæmonis. Hanc vtramque expertus, ex Ethnico Christianus; ex laico Sacerdos & Episcopus; ex blasphemo, Euangelij prædicator; ex iniusto justus; ex seruo diaboli seruus Christi; ex eo denique qui cùm chirographum sanguine suo scriptum diabolo priùs porrexisset, postea sanguinem suum pro Christi confessione & gloria fundens in martyrum albo purpureum nomen suum inscripsit; jam vitæ libro dignus, qui antea in Proserpinæ tabulis nomen habebat annotatum. Quare non solùm ex optimis pessimi, sed etiam ex pessimis optimi possunt fieri. Hinc Spiritus S. non solùm gesta Dinorum pia, sed etiam eorum peccata voluit memorari, vt eorum exemplis ad pœnitentiam erigeremur. Igitur nullus sit peccator, qui se putet non posse emendari. Ferrum rubigine liberatur. Aurum purgatur in fornace, Arbores, post hiemem, reflorescunt.
Egroti***

Ægroti omnes sperant & aspirant ad sanitatem. Et solus peccator vult in fordibus suis perire? Æthiops non potest mutare pellem suam, nec Pardus varietates suas; ita planè qui in peccatum cecidisti per te, per te non potes adijcere, vt resurgas, nisi

Psal. 112. 7.

Deus, qui suscitât à terra inopem, & de stercore erigit pauperem, gratiæ & auxiliij sui tibi dexteram porrigat. Potuit te diabolus in profundam mergere, poterit & Deus in excelsum eleuare;

2. Tim. 2. 4.

cuius non minor est potentia, quàm voluntas. *Vult autem omnes homines saluos facere.* Potest ergo, sed volentes. Nolentes curbearet? 3. Scire iuuat non solùm potentiam, sed etiam bonitatem Dei, pro nobis passi & crucifixi? Hanc bonitatem quia ferre non possunt diaboli, ideò neque crucem possunt tolerare.

Psal. 16. 12.

Quoties crucem facis, toties profiteris, Christum pro peccatoribus esse crucifixum. Hoc non credit, qui desperat. Non enim putat, DEVM tam bonum esse, vt ignoscere velit pœnitenti, sed sibi DEVM immitem, crudelem, tyrannum esse imaginatur; quia nescit, quàm bonus sit DEVS, quàm suavis, quàm mitis, quàm amabilis, & quantæ misericordiæ: durum, ferum, terribilem, implacabilem esse iudicat. Sic *mentitur iniquitas sibi.* Est enim voluntas DEI sanctificatio nostra, qui sanat contritos corde; & omnes, qui laborant & onerati sunt, ad se venientes reficit. Vno

Isa. 55. 7.

verbo: *Derelinquat impius viam suam, & vir iniquus cogitationes suas; & reuertatur ad Dominum, & miserebitur eius: & ad Deum nostrum, quoniam multus est ad ignoscendum.*

IV.

Ludouic.
Blosius Mo-
nili Spirit. c. 7.

Adeò autem multus est ad ignoscendum, vt Deus D. Catharina Senensi aliquando dixerit, peccatores in morte de diuina misericordia desperantes, multò grauiùs ea desperatione peccare, quàm omnibus alijs peccatis, quæ antea vniquam perpetrarunt. Falsò enim iudicant hi, suam iniquitatem maiorem esse, quàm diuinam bonitatem, quæ infinita est. Ex quo falso principio, ducunt alterum errorem, quo magis dolent de damno suo irreparabili, quàm de Deo offenso. Itaque si quis, etiam sacrilegus, aut veneficus, iam iam animam acturus, verè doleret de Deo offenso, & contempro, atq; ad Dei misericordiam recurreret, per pœnitentiam, Dei misericordiam certissimè inueniret. *Quoniam in infinitum maior est, inquebat, misericordia mea, quàm sint*

omnia

omnia peccata, qua umquam fuerunt commissa, vel qua committi possunt ab aliqua creatura. Hanc doctrinam etiam alibi à me positam, reponere placuit, quia valde utilis est, immò necessaria summis peccatoribus, ne in extremo & peccatorum, & vitæ gradu positi desperent; sed vt per lachrymas, & pœnitentiam ad diuinam misericordiam recurrant, & oboriente aliqua vel libidinis, vel desperationis tentatione, cruce se signantes, cacodæmonem, damnatum illum spiritum, à se repellant, in ipso Christo crucifixo immensam Dei erga se bonitatem agnoscentes; exemplo illius, de quo Ludolphus à Saxonia hanc historiam refert. Quidam erat Religiosus, cui multa diuinitus reuelabantur. Non latebat ea gratia fratrem alterum, eiusdem cœnobij Religiosum. Quare eundem sollicitè rogauit, vt à Deo impetraret manifestationem, *An ipse de numero saluandorum esset?* Passus est ille tandè se multis precibus exorari, vt id à Deo auderet petere. Et Deus, vel vt castigaret, vel vt tentaret curiosum, ostendit oranti, fratrem illum esse de numero damnandorum. Pius itaque ille vir, quia nolebat fratrem suum contristare, secretum aliquot diebus tacitus apud se premebat. Instabat alter, & vrgebat in dies singulos responsum, cui ille, quamuis perinuitus, tandem illud arcanum detexit. Quid alius fecisset? quid statuisset? Numquid illud:

Ergo viuamus, dum licet esse bene?

Non ita collegit Religiosus ille, sed quia Scripturas diuinas intelligebat, illi respondit: *Benedictus Deus: nec tamen sic desperabo; sed pœnitentiam, quam per ingressum religionis assumpsi, de cetero duplicabo, & triplicabo, donec gratiam, & misericordiam apud Deum altissimum, qui pius est, inueniam.* Alius legitur à dizbolo in Angelum lucis transfigurato audiuisse, *Quid te diu in eremo maceras? quid frustra oras, cum sis de numero reproborum? ita respondisse: Quia ergo tunc in inferno Deum laudare non potero, nunc, dum adhuc possum, tantò magis glorificabo.* Quo tam sancto dicto & Angelus laruatus apparere desijt, & verus Angelus ei se stirit, qui ei significauit, nomen illius inscriptum esse in syllabum saluandorum. Ad eundem modum suprascripto Religioso, alia reuelatione patefactum est, per eundem internuntium, dictum prius

Ludolph à
Saxonia 2.
part. vitæ
Christi, c. 50.

hypotheticum, ac per tentationis modum fuisse illi nuntiatum; esse enim illū omninō de numero prædestinatorum ad gloriam. Quo nuntio lætus, mirificè animatus est, vt tantō impensius Deum amaret, & de virtute in virtutem quotidie progressum faciens, in bono vsque ad finem vitæ perseueraret. Talibus exemplis animati, numquam debemus de salute nostra desperare, numquam abijcere animum à pœnitentia arripienda.

CAPVT LIX.

Magnos pœnitentes magnis tentationibus debere resistere, in S. Theodora pœnitentis exemplo, ostenditur.

I.
Matth. 4. 3.

NON sine causa, in diuinis litteris, Satan *tentator* dicitur; qui, si ipsum DEI Filium ausus est tentare, quem non audebit aggredi? Et quidem nulli parcat. Iustus tentat & innocentes, vt eos iustitiâ priuet innocentiaq; exuat, sicut tentauit Euam & Adamum in Paradiso. Eos, qui in peccatum lapsi sunt, tentat vt profundius labantur, & peccatum suum non confiteantur. Quod si qui noxium illum pudorem heroica sui demissione vicerunt, & sacerdoti sincerè omnia sua peccata patefecerunt; tentare eos non cessat, pœnitentiam vt aut penitus omittant, aut non integrè perficiant, aut de die in diem differant; aut fatigati desistant. Quas tentationes etiam DVS permittit, vt magna pars pœnitentiæ sit, ipsa victoria tentationum. Noui ego octoginta annorum senem, à quo ipse intellexi, extra omnem carcerem, liberè fatente, se septimo ætatis suæ anno, à diabolo seductum, vsque ad octogesimum vitæ annum, in veneficio versatum, tandemque alicuius adhortatione excitatum, & seruitutis Stygiæ pertæsum, omnia totius vitæ peccata ritè confessum, illo tamen etiam tum solo pœnè metu à confessione absterritum, ne à dæmone atrociter vapularet, aut omnino instar Penthei, à Furijs Acheronticis laceraretur; cui Confessarius pro pœnitentiæ parte injunxerit, vt, quoties veterator ille veniret, ei que lapides, fustes, vngues intentaret, ac necem ipsam minaretur, illi diceret, & in scuti vicem obijceret, se hæc, & plura alia, immò mille Acherontes commouisse,